Ն. 4824 — 1881 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26 ՇՈՒՐԱՄԱՍ. ԻՐԹԷՍԻ — 22 ԻՆՃԻ ՍԿԻԶԲ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՑՈՒՆՎԱՐ 7 ՇՈՒՐԱՄԱՍ. ԻՐԹԷՍԻ — Ն. 4824

ՏԻԱԳԼԱՐ

Իսթանպոլ իչին սէնէլիկ մէճիա 10
Ալթը այ, — » 5
Իւչ » » 3

Թաշրալար իչին մէճիտիյէ 10
Ալթը այ, » 5
Օսթա իւճրէթի պէտէ այիտ տիր-

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պէրլինէի տէֆթ իչին սաթը 3 ղ.
Իզմինէի » » » 2 ղ.
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղ.

30 ՓԱՐԱ.

Մասիսի Էջերեան

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԷՐԱՃԻԷԱՍ

Իլան սրբասքնա գօնուլմասան իլանաթ ու իխթարաթը սաթը 5 ղ.
Մէքթուպչար Կ. Պ. Փանոսեան խանէ եազըլը
Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէյնլիհ-պազարընտա Իրսէ խան նընտա Ն. 41։

ՏԱՐԵԱՆ ԺԷ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՄՍԱԹԹԹ

30 ՓԱՐԱ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԹԹ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՄՍԱԹԹԹ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՄՍԱԹԹԹ

ԻԽԹԱՐ

Էսարը Փարիսին կէնինի ճիւզիւ պու կիւն չըգմըշը։

* * *

Թապիաթիյէ չօղլար, Տիւթուրուն նիչին աէվամ իմամէ քաէ օլմամասընը մէրագ իսէրէք սիւալ իլէմէ քաէ օլուպ, մէ պաղբրար տախի, կիւնա իբմալ իսիրմէ կէլէճէք տիր կիպի չիւրէհէճ զահիպ օլմագտա իմիշլէր։ Հալ պու քի, քէմալի էմնիյէթի իւզրէ խապէր վերիրիզ քի, շու գբսա մէ եօրմա, պայրամ կիւնէրի պիմէ քաէ օլտուզանան, Մնոնդ իրմէօն, տէմամընա միւպաշէրէմ մէ իդամամ օլունաճագ տըր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Վարշովիա, 5 յունվ.

Վարշովիատա (Լէհիստան) վուգու պուլան էն սոն գարըշդիրըլարտա, 2000 Եէհուտի խանէսի էամ օլունարագ, 2000 Ֆամիլիա աշրդտա գալմըշ տըր։

Լօնտրա, 5 յունվ.

Թայմս զազէթասը, Ֆրանսա մէ Ինկիլթերրա պէյնինտէ տերտէսթի թէզէքքիւր օլան Քիճարէթ մուահէտսինին թէճտիտինտէն պահա իլէ, պու մէսէլէ հալլ օլմասընը թաղտիրտէ, մէզքիւր տէվլէթլէր պէյնինտէ ճարի օլան միւնասէպաթը տօսթանէ, սուրէթի վէխիմէտ խէյալրեզիր օլսանագ տըր, տէյօր։

Գահիրէ, 5 յունվ.

Մէճլիսի մէպուսան, գավանինի տախիլեէնին թէրթիպ ու թանզիմյալ մէշղուլ տուր։ ազատան պիրիսի, պէյն էլ մէհէ[illegible] տէն պաշգա, քեաֆֆէյի մէսայիլ իչուն, վիւքէլանընն մէճլիսէ մէսուլ գալմասընը թէճալիֆ իթմիշ տիր։ Պու միւնասէպէթլէ իրատ իթմէկի պիի նութգտա, բէյնսի մէճլիս Շէրիֆ բաշա, վազայիֆի պէյնէլ միյէլէ այտա մէսէլէյը իւզէրինէ իթիրազաթ իթմէյին էհէմմիյէթի իւզէրինէ խսրաբ իթմիշ։ մէ լու նութգու ալըշլայսըշար իլէ գապուլ օլունմուշ տուր։

Փարիս, 5 յունվ.

Թայմս զազէթասընընն պէնտինէ ճէվապէն, Փարիս զազէթալարը, Ֆրանսա մէ Ինկիլթերրա տէվլէթլէրինին Մըսրըա պիր միւտախէլէյի ասքէրիտէ պուլունմամասընա լիւզում օլմասընը միթասընտա պուլունուեօրլար։

Գահիրէտէն ալընան խպարը սախիրէնէ նէզարէն, մէսէլէյի ասքէրիյէ, Ասրապի պէյին Հարպիսէ միսթէյարլըղընա նասապ ու թային օլունմուշ տուր։

Հավատիսի մէզքիւրէնէ նէզարէն, Ասրապի պէյ նամըյլա թայմստա նէշր ոս իլան օլունան մէքթուպ մէշքիւք իմէ։

Զիրաաթ միւտիրի իղզէթլու Ամատեան էֆէնտինին քէրիմէսինին, ղէվճինէ օլան սայի գատինտէն տօլտեր, մաշինտու ալէյհ օլարագ, ֆիկրար իթմիշ օլտուզունատան տօլսընը։ Պէյօղլու միւտասի ամանմի մուավինի Միհրալաքի էֆէնտի թարաֆընտան տիղ ու կիրիֆիի զըմնընտա զազէթա իլէ իլան իթմիշ մէսի մուխլի նամուս օլտուզու ճիհէթլէ, Ամատեան էֆէնտինին իշխիքեա ան էլ հիւքքամ տավասը իղամէ իլլէսիկի ճէրիսէ, Հավատիսին մէսմուսթրնատան իմիշ։

Մաղրուգ Բրօվանս վաքօրունուն տէրտունինէ իմիշ օլան տոլզբճ վաքար տէրտունինտէ պիր այը պաղզընդն օրատա հիւքմֆէրմա օլտուզունու կէօրինէճ, վաքօրուն էմրաֆ վէ տէրտունինի իրիճէ տօլշամատաղընը տէրմիյան իմիշ տիր։

Պրուսա թէլէկրաֆնամէսի մէճմուրբրնատան պիր գաչ քիշինին սուրի ահվալինտէն տօլսընը թահմը թէվգրֆա տընընտաղընը վէ խսրինթագաթը լաղմէսի տէրտէսթի բուլէմ պուլունուզու մէրվի տիր։

Բուսիա գումբանիասը վաքօրրընատան Ազօֆնամ վաքար իլէ, Տէրիսատէթ Ինկիլթերրա գօնօօսու Մ. Ֆոտսէթ տիւն Պուրկազատան Խսթանպոլա վիրուա իմիշ տիր։

Տէրունինտէ հաճրլար պուլունան պիր Մաքսա գաղրաղրընդն, Պահոմանհէլինտէն եազըլըօր։

Ավսթրիա Լօյտ գումբանեասը վաքօրրընատան Տանայէ նամ վաքար իլէ, տէվլէթի Այկէ Լամիա շէհպէնտէրի Արամ էֆէնտի Տէրսատէթ միւվասէլէթ իլլէմիշ տիր։

Պօսնա սէրայատան Դօրէսքօնտանս Բոլիթիգ զազէթասընա եազըլաղընա կէօրէ, Տէրսատէթ իլէ Վիէննա պէյնինտէ պիր եէնի թէլէկրաֆ խաթթը թէմտիտ իտիլմէք իւզրէ իմիշ։

Դեկտ. Նիհանէթինէ գատար Մըսրը տիւեունու ումումիյէսի իչին 750,000 լիրա, վէ տիւեունու միմթազէ իչին, 260,000 լիրա մէպլաղընը, տիւեունի իտարէսինէ իթա օլունտուղու, նէշր օլունան շէհրիյէ ճէտվէլինտէն անլաշըլմըշ տըր։

Պուլղարիսթանատա հէյէթի ատան ինթիխապարընընն թէտգիգի խիթամ պուլուպ, երիկրմի ազատան պիրի միսթէնտա օլարագ, տիկէրլրէրինին ճիմղէթէն մուհաֆզաքարլար (գօնսէրվաթէօր) կիրուհինտէն օլտուզու անլաշըլմըշ տըր։

Ավսթրիա տէվլէթինին Վարնա գօնսօլոսու, 68 եաշընտա օլարագ, շէհրի մէզքիւրտէ վէֆատ իթմիշ տիր։

Էճզաճը Մ. Մանինին օղու Տօքթ. Ժոզէֆ Մանի, մէճլիսի զիրաաթա ազա նասապ ու թային օլմուշտուր։

Խիտավէնտիկար վալիսի Ահմէտ Վէֆիզ բաշա հազրէթլէրի, Խարիճիյէ նազրը Ասիմ բաշա հազրէթլէրինին Իսթանպոլտա քեային գոնազլարընտա իղամէթ իթմէքտէ իմիշլէր։

Միւշարիէյհ հազրէթլէրի, էվվէլքի կիւն Ավսթրիա-Մաճար սէֆիրի Պարսն տը Բաֆիսէ, սէրայը հիւմայունատա քէշիտէ օլունան զիեաֆէթատ հազրը պուլունմուշլար տըր։

Գու կիւնէրտէ գօնթ Բարիս իլէ, Մ. Նովիքօֆուն Մ. Թէրներ իլէ միւթէրաֆիգան Ֆէնէրէ, Լրուսմ բաթրիգխանէսինէ պիլ ազիմէ, Բաթրիգ էֆէնտի իլէ միւյագատ իթմաիրլէրի հավատիսէն տիր։

Տիւն ագշամ Դուսմդարուտա պիր Հայ թուլումպաճը, պիր միւնազատան տօլսընը, պաճաղրնատան աղրճա ճէրիհէտար օլտուզու մէսմուիմիզ տիր։

Պատրա մութասարրըֆը Մաղհար բաշա իլէ, Բէրպէլա մութասարրըֆը մէշհուր Պատանեան խանէսատանընտան Մէհէմմէտ բաշանին պէճայիշի մէհէմուրիյէթի իտէճէքլէրի իշխարիմիշ տիր։

Տիւնքի Վագրթին իճմալը տըր։ Անատօլու իսլահաթը հագդընտա տիրլօճանթլար միհանընտա բէք չօղ միւպահասալար ճէրէեան խէկիլտիկի իշխտիլիեօր։

Պապը Ալիճէ օլան թասամմուրա թա տայիր Ֆիւխրթէլէֆ բիվանաթ վար իսէ տէ, հագիդէթի հալ պիլինէմեօր։

Պիր բիվայէթէ կէօրէ Ահմէտ Վէֆիզ բաշա հազրէթլէրի, իսլահաթը մաթլուպէնի մէվզրի իճրասէ վաղ իթմէք իչին, մէէմուրէն ազիմէթ պուեուրաճագլար տըր։

Տիկէր պիր բիվայէթէ նէզարէն, միշարիէյհ ազիմէթ իթմէեիպ, միխթէլիֆ վազիֆէլէ միքէլլէֆ պիր գօմիսան եիտէճէ[illegible] վայէթլէրին հիչ պիրի մուվաֆֆրդը հագիգաթ օլմամագ կէրէք տիր։

Եալընրզ Անատօլուտա տէյիլ, ումումի մէմալիքի Օսմանիէսէ խալահաթը միքէմմէլէ իճրասը նէզարէ հիքքմէթի Սէնիյէսէ մաթլուպ վէ միւթէգէմ օլուպ, լաքին պու մագսէտին խսրիհսալը իչին, պիր վէ եա միւթէատտիտ գօմիսէր իրսալը թէտպիրի քեաֆի օլմասեաճաղը, վէ էվվէլ պէ էվվէլ պիր թազըմ նիզամաթ վէ նէզարիեաթ գարարլաշընընըն

իսէ, իշթէ վագթը հալէ մուվաֆըզ հօճալար քի, չօգ տէֆա քէնտու զարուրէթլէրինտէն նաշի, մէյեուսիեէթէ տիւչար օլաճագ իքէն, պու ասրը միւնէվվէրին մաթլուպին-ճէ. միւմքինի մէրթէպէ մէքթէպ թէգատիւմինէ ղայրէթ իպրաղ իթմէքտէ տիրլէր. վէ էզհէր ճիհէթ միլլէթէ վագը օլան ֆէտաքեարլըգլարը ալտըդլարը մաաշ իլէ միւվազէնէ օլունտուգտա, տօղրուսու իւճրէթլէրի մըգտարը քեաֆի տէյիլ տիր. պու տուն մաաշ իլէ տախի եինէ ֆէտաքեարանէ վէ ճանսիբէրանէ քէնտիլէրին մուգատտէս վէ միհնէթնաք վազիֆէլէրինի իճրա իտէն միւտէրրիսանէ, մէսթուր իմզալը Վահան էֆէնտինին էֆքեարընտան պիթթահրիք, նուհ փէյղամպէր պագիյյէսի թապիրի ասլա սէզալար կէօրիւլէմէտիկի կիպի, անլէրի միլլէթճէ վէ մէքթէպճէ թէգատիւմ արզուսունտէն սովուրմագ տըր. եօգ էկէրչի միւտէրրիսանէ աթֆ իթտիկի չէյլէր զարազտան վէ նէֆսանիյէթտէն նաշի իսէ մէտէնիեէթ վէ ինսանիեէթ ինտինտէ մահքիւմ վէ մէսուլ օլաճագը պէտիհի տիր։

Մինրան Քիւրտեան

(Սէր դէմուրու Ընկերութի էն քօրու Եուղատ)

ՆԷՎ ԻՅԷ

ՄԸՍԸՐՏԱ ԵԷՆԻ ՔԷՇՖ ՕԼՈՒՆԱՆ ԱՍՍԸՐ ԱԹԻԳԱ

Մըսըրտա Պուլագ նէվատիրխանէսի միւտիրի սանիսի Պրուղղ պէյ եազընլարտա պիր չօգ ասրը աթիգա քէշֆ իթմիշ տիր։ Մէղքիւր ասարքն քէշֆ օլունտուգլարը մահալ թէպէ շէհրի ճիվարընտա վագի պիր տաղտա ղայէթ կիւճ եանաշըլը պիր մաղարա տըր։ Մաղարանքն աղզընտան թագրիպէն 250 գատէմ-ինէրտէ ֆաշտա գաղաճա օտէմ-ինէրտէ ֆաշտա գաղաճա վար տըր։ Մէղքիւր օտտտա վէ գուեուտա տիգդաթ ու էհէմմիյէթի ազիմէեէ շաեան 4,000 գատար աթիգ էսէրլէր պուլունմուշլար տըր, վէ պու ասարը աթիգա իշինտէ էն զիեատէ մուհիմիրի պաղը մէլիքլէր, վէ մէլիք խանէտանընտան օլան զաթլար իլէ պաղը քեահինլէրին 39 մուվեալարը տըր։ Պու մուվեալար թագրիպէն 3,000 սէնէ էվվէլ Մըսըրա հիւքմ իտիպ մէղքիւր մէմլէքէթի հայրէթպախշը ալէմ օլան հէյքէլէր վէ տիքիլի թաշլար իլէ թէղլին իթմիշ ժէ., ժէ., ժթ. վէ ԻԱ. հիւքմտար խանէտանլարընա մէնսուպ օլան ֆիրաօնլար, մէլիքէլէր, վէ կէրէք էրքէք կէրէք գաստն մէլիքզատէլէր մուվեալարը տըրլար։ ժէ. հիւքմտար խանէտանը մէլիքէլէրինտէն Բասքէնէն նամ մէլիքին մուվեասը մէղքիւր մուվեալարքն պիրի տիր։ Ինճէ քէթէն պէզինտէն քէֆինէ սարըմբզ օլան մուվեա ճէսէտին շէքլինէ կէօրէ եաբըմբզ վէ պիրի պիր իշինտէ օլարագ իւչ սանտըգ իշինէ վաղ օլունմուշ տուր. Պու իւչ սանտըգլարքն գաբագլարը իւղէրինէ մէլիքին պաշը վէ արմասը օյուլմուշտուր, վէ հէր պիր սանտըղքն իշէրիսինտէ վի տիշարըրընտա սարը րէնքտէ գայտլար վէ իշարէթլէր վար տըր։ Կէրէք մուվեա կէրէք սանտըգլար միւքէմմէլ սուրէթտէ մահֆուզ գալմըշլար տըր։

Տիկէր պիր մուվեա տախի Ա. Ամսիս նամ մէլիքին մուվեասը օլուպ պալատէ մէղքիւր մուվեանքն սայքի թըպգըսը տըր։ Պու մէլիքին զէվճէսինին, մախտումինին վէ իքի նէֆէր քէրիմէլէրինին մուվեալարը տախի վար տըր։ Պու մէլիք չօպան մէլիքէրի Մըսըրտան թարտ, վէ Նուպիատա զուհուր իթմիշ պիր իսեանը թէսքին իտէն մէլիք տիր։

Տիկէր պիր մուվեա պալատէ մէղքիւր մէլիքին խալէֆի օլան Ա. Ամէնօֆիս նամ մէլիքին մուվեասը տըր։ Պու մուվեաեը հավի օլուպ ճաճիպ սուրէթտէ սաղլամ դալմբզ օլան սանտըգլար իշէրտէն վէ տիշարտան զէյթին րէնքլի, սարը վէ փորթուդալ րէնքլի գայտ ու իշարէթլէր իլէ տօլու տըրլար։ Մէղքիւր րէնքլէր օյ տէրէճէ բարլագ տըրլար քի ՀԷՍ ԳԱՏԼԸՐԸ։ Օուստա էն ինճէ քէթէն պէզինտէն քէֆինլէրէ սարբմբզ, վէ բէնպէ տիւլպէնտատէն պաղլար իլէ պաղլանմբզ տըր։ Օլ պաղլարտա մուգատտէս թէսվիրէ օլունան իշարէթլի հարֆլար իլէ ուզուն պիր գայտ պուլունուպ պիր տիշվէն հիւճումի էնսաբընտա մումեանքն կիղէտիլմիշ օլտուղունու պէեան իտիեօր։ Մուվեանքն չէհրբէսի իւզէրինտէ մէլիքին եիւզիլինտէ օլարագ եաբմա պիր եիւղ պուլունուպ պու եաբմա եիւղէ մինէտէն կէօղ կէչիրիլմիշ տիր։ Պու եաբմա եիւզիւն էթրաֆընտա ճաճիպ սուրէթտէ հրֆզ օլունմուշ նունուֆէր չիչէեինտէն թաճ վար տըր։

Ֆէղալիք Ա. Թօթմէս, Բ. Թօթմէս վէ Գ. Թօթմէս նամ մէլիքէրին մուվեա սանտըգլարը եէնի քէշֆ օլունան պու ասարը աթիգա իշինտէ տիրլէր։ Գ. Թօթմէս Պէօյիւք Թօթմէս թէսմիյէ օլունուր, վէ գաստմտէ Մըսըրը էն մէշհուր մէլիքի իտի։ Թէէսսիւֆ օլունուր քի պու մէլիքին մուվեասընը հավի օլան սանտըգ չօգ զէտէլէնմիշ, մուվեա տախի իւչ փարչա օլմուշ տուր։ Էսքի պիր գայտտան գատիմտէ պաղը քիմիէլէրին, ալէքսուսուս խանին քեահինլէր իլէ ուլէմանքն մէլիքէրէ մախսուս մէղարլարը սոյտուգլարը ատնաշէլլեօր։

Տիկէր պիր մուվեա ԺԹ. հիւքմտար խանէտանընքն միւէսսիսի օլան Ա. Բամէս մէլիքին մուվեասը տըր։ Պու մուվեա վագթիլէ Ա. Բամէս մէլիքին հալէա թէպէ ճիվարընտա մէլիքէրէ մախսուս գապրիսթանտա պուլունան մէղար թաշը իշինտէ իմիշ։ Ֆէղալիք Ա. Բամէնէն խալէֆի Ա. Սէթի նամ մէլիքին մուվեասը տախի վար տըր։

Տիկէր պիր մուվեա ԺԹ. հիւքմտար խանէտանընքն իւշինճիւ մէլիքի վէ Մովսէսին հէմասրը օլան Բ. Բամէսին մուվեասը տըր։ Պու մուվեա տախի էյի հրֆզ օլունմուշ տուր, ֆագաթ մուվեայը հավի օլան իւչ սանտըգլարքն անճագ պիրիսի գալմբզ տըր։ Պու սանտըգքն իւղէրի չօգ կիւզէլ օեուլմուշ տուր, վէ իւղէրինտէքի օյմա թասվիր մէլիքին եիւզիւնիւ վաղիհէն կէօսթէրիր։ Սանտըգքն իւղէրինտէ մէլիքին Մուվեա պիզիմ կիւնիւմիւզատ պուլունան էն ինճէ վէ զարիֆ տիւլպէնտատէն տահա ինճէ կիւլ րէնկինտէ վէ սարը պիր պէզէ սարբմբզ տըր, վէ մուվեանքն իւղէրինէ նունուֆէր չիչէրքէրի վաղ օլունմուշ տուր։

Տիկէր պիր մուվեա տախի ԻԱ. հիւքմտար խանէտանը մէլիքէրէինտէն պիրիսինին զէվճէսի մուվեասը տըր։ Մուվեայը հավի օլան սանտըգ իպթիտատէ քեամիլէն ալթուն գապպը իմիշ, լաքին շիմտի ալթունտան ուֆագ ուֆագ բարչալար գալմբզ տըր։ Սանտըղքն գաբաղը իւղէրինտէ մէլիքէնին ուրէթի գապարթմա օլարագ կէօսթէր իմիշտիր, վէ թասվիրին իւղէրինտէ շուրտա պուրտա րէնքլի ճամ բարչալարը, վէ ուֆագ թաշլար զաեէթլի հիւնէրլի պիր սուրէթտէ տէօշէտիրմիշ տիր։ Մուվեանքն իւղէրինտէ մանէալը իշարէթլէր տախի պուլունուպ, հէր պիր իշարէթ ուֆագ թաշ վէ ճամ բարչալարընտան եաբըմբզ տըր։

Մէլիքէրէ վէ մէլիքէլէրէ միւթէալլիգ օլան պալէատէ մէղքիւր մումեեալարտան մաատա, պիր կէյիք մուվեասը տախի պուլունուր, վէ պու կէյիք մէլիքզատէլէրտէն պիրիսինին սէվկիլիւ հայվանը օլոուղու զանն օլունուր։ Մէղքիւր մաղարատա մուվեալարտան մաատա, տիշարըսը գըրմըզը վէ սարը վէ իշ թարաֆը մավի, սարը եըլտըզլար իլէ միւղէյեէն րէնքլի մէշինտէն պիր չատը, մէլիքէրէ մախսուս ան պէշ էյրէթի սայ, վէ տրշ թարաֆլարընտա մէլիքէրին իսմէրի եազըմբզ օլան սու մէրմէրինտէն պիր չօգ գապլար վէ 3,700 թանէ ուֆագ ուֆագ միւճէսսէմ սուրէթէր տախի պուլունմուշ տուր։ Ֆէղալիք կիւզէլ եազըլար վէ սուրէթէր իլէ էօրթիւլիւ օլան բաբիրոստան պէշ զըթա պիւյիւք թումար պուլունմուշ տուր։ Մէղքիւր թումարլար զէտէլէնմէմէք իշին, պուղու իլէ ըսբտըլարգտան սոնրա աչըլաճագ-լար։ Պրուղղ պէյ թումարլարը վէ մուվեալարը աչմադ իշին Պուլագ նէվատիրխանէսինին պիրինճի միւտիրի օլուպ Մըսրը ասարը աթիգասընճա մէհարէթի ազիմէսի պուլունան Մ. Մասքէրօ նամ մէշհուր գէնէրալէեօր։

Վէլհասրլ, պալատէ մէղքիւր ասարը աթիգա, կէրէք գըյմէթլէրի վէ կէրէք էհէմմիյէեէթլէրի ճիհէթիյլէ, շիմտիյէ գատար քէշֆ օլունան ասարը աթիգանքն էքսէրիսինտէն տահա ալա տըրլար, վէ ճիւմլէ գայտլար վէ բարիրոստան թումարլար գրասթ օլունտուգտա, Մըսրքն գատիմ թարիխի հագդընտա չօգ մալիումաթ իսթիհսալ օլունաճագը մէհմուլ տուր։

ԵԷՐ ԱԼԹԸՆՏԱ ԳԱԶԸԼՄԸՇ ՕԼԱՆ ԷՆ ՈՒԶՈՒՆ ԵՕԼ

Իսվէչէրատա Ալի սիլսիլէի ճիպալընքն Սէնթ Կօթհարտնամ տաղը ալթընտան գազըլըպ աչըմբզ օլան եօլան թէսվիյէսի սայքի խիթամ պուլմուշ տուր։ Պու եօլան պիր ուճու Իսվիչէրատա Կէօչէնէն նամ մահալատէ, վէ տիկէր ուճու Իթալիատա Ալբիօ նամ մահալատէ տիր։ Եօլան ուզունլուղու 15 քիլօմէթրօ, եախօտ 9 1/2 միլ, եանի թագրիպէն իւչ սաաթլըգ մէսաֆէ տիր։ Եօլան կէնիշլիյի 26 1/2 գատէմ վէ եիւքսէքլիյի 20 գատէմ տիր։ Պու եօլ Սէնթ Սէնիս տաղը ալթընտա գազըլան եօլատան 1 5/8 միլ տահա ուզուն օլուպ, տիւնեատա շիմտիեէ գատար եէր ալթընտա աչըլան եօլլարքն էն ուզունու տուր։ Եօլան օրթասը կէօչէնէն թարաֆընտաքի աղզընտան 148 1/2 գատէմ եիւքսէք օլուպ սըզրպ թօքլանան սուլար տիշարը ագըպ կիտէրլէր։ Պու եօլ Սէնթ Կօթհարտ տաղքն Գասթէլհօրն տէնիլէն թէփէսինտէն 6,600 գատէմ, վէ մէղքիւր տաղքն Անտէրմաթ տէնիլէն մահալինտէն 990 գատէմ աշաղընտա տրը։ Եօլան իշինէ հավա եաբընըզ աղզլարընտան կիրէր։ Լաքին իշէրիտէ պաղը եէրլէրտէ պուղու իլէ հարէքէթ իտէն մաքինալար օլուպ պու մաքինալար հավայը թահրիքլէ իշէրիյէ թազէ հավա չէքէրլէր։ 2,500 գատար Իթալիայը ամէլէ 1872 սէնէսինտէն պէրու պու եօլու գաղըպ աշմաղա չալըշըյօրլար իտի։ Պու ամէլէնին նըսֆը եօլան պիր աղզընտան, վէ նըսֆը տիկէրի եօլան տիկէր աղզընտան պաշլաեարագ գազըլար, վէ օրթա եէրտէ եանի տաղքն մէրքէզինտէ եէքտիկէրինէ բասթ կէլտիլէր։ Պու եօլ [illegible] ումում իշին քիչատ օլունաճագ տըր։ Պիր գաչ կիւն էվվէլ պիր տէմիր եօլու գաթարը իլէ 60 եօլու մէղքիւր եօլատան կէչտիլէր։

ԳՈՒՐՈՒ ԻՒԶԻՒՄ

Իսֆանիանքն միւքէթ իւղիւմիւ տէնիլէն մէշհուր իւղիւմիւն հասսալէ կէլտիյի մահէլ Պոհրը սէֆիտ սահիլինտէ թագրիպէն եիւղ

(130)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

Բօզ եանտաքի օտանքն դաբուսունու աչտը, վէ Դօրա իշէրի կիրտի։

Մարսիալ Դօրաեը կէօրսիւկիւնտէ, կէօզէրինտէ պիր գօրգու էսէրի բէյտա օլմատը, չիւնքի, էվվէլքի, կիւնտէն պէրու մէրգումմուեուեամաեարագ, սէսսիզճէ, վէ թապիաթիյլէ, անճագ տիւշիւնէրէք իմիարը էվգաթ իտիպ, վէ Դօրա հագգընտա ասխի բէք չօգ տիւշիւնմիշ օլտուղունտան, ագըպէթքեար քէնտի ֆիքրինճէ, Լիօնէլ Վարթընքն, Դօրա օրմամասընա իսքեաթ օլուպ գարար վիրմիշ իտի. վէ պինտէն ալէյհ, օլ պապտէ գալպի, ոայքի քեամիլէն էմնիյէթ քէսպ իթմիշ բահաթ օլմուշ իտի։

Դօրա, քէյֆսիզին եաթաղընա տօղրու իլէրու կիթտի։

Մարսիալն գօլաբը, եօրղանը իւղէրինտէ ուզանմբզ իտիլէր։

Մէրգաւմէ, պիր սօուգ եըլան վէ եախօտ իւսթիւ պաշը պուլաշբգ պիր պէօճէք վէ եա պիր նէվի սօղուլճան թութուլտուղունտա զուհուրա կէլտիկի կիպի, մէրգումուն, էլինի թութմագլըգտա տախի, քէնտի իւղէրինտէ այնի հալ վուգու պուլմագտա իտի իսէտէ, հէր նէֆրէթ վէ հէր իսթիքրահ տույղուսունա ղալէպէ իտէրէք, կիտիպ մէրգումն պիր պիլէկինի թութտու, վէ էվվէլքի կիւնքի կիպի սօուգ պիր հալտէ պուլտու։

—Մօնսիէօ Մարսիալ, —տէյի սիւալ իթտի մէրգումէ, —հիչ պիր եէրինիզ աղրըմագտա՞ մը տըր։

Մարսիալն կէօզ գաբագլարընն աչըլըպ գաբանմասընտան, —խայր, —տէյի ճէվապ վիրմէքտէ օլմասը անրաչըլար։

—Հէյլէ հիչ պիր եէրի աղրըմագտա տէյիլ տիր . . . —տէտի Լիօնէլ Վարթընն։

—Տիմէք տիր քի, սիզ անլաեապիլմէքտէսինիզ, էօյլէ՞ մի, —տէյի պաղրըտը Բօզ քէմալի թէաճիւպ իւղրէ։

—Զանն իտէրիմ քի, էվվէթ, անլաեապիլմէքտէյիմ . . .

—Էյ նա՞սըլ անլաեապիլմէքտէսինինիզ։

—Քէնտի պագբշընտան անլաեապիլմէքտէյիմ։

—Աճա՛յիպ, պուտա պաշդա պիր իդպալ տիր. —պէն չօգ չալըշըեօրում, հիչ պիր շէյ անլաեամաեօրում, վէ պուտա պէնիմ իշին էօլիմտէն պէտթէր պիր տէրա ու մէրագ օլմագտա տըր. չիւնքի, սէօյլէմէք վէ սիւալ իթմէքտէ, գարշըլըգտա հիչ պիր ճէվապ ալտմամագ, արթըգ պունտանտա միւչրիլ պիր շէյ օլամաղ. . . —չօգ իհթիմալ տիր քի, պանա տախի կէօզէրիյլէ պիր շէյ անլաթմագ իսթէմէքտէ տիր, լաքին, պիր սիւրլիւ անլաեամամն պիր պիլէկինի թութտու, վէ էվվէլքի կիւնքի կիպի սօուգ պիր հալտէ պուլտու։

—Մօնսիէօ Մարսիալ, —տէյի սիւալ իթտի մէրգումէ, —հիչ պիր եէրինիզ աղրըմագտա՞ մը տըր։

Մարսիալն կէօզ գաբագլարընն աչըլըպ գաբանմասընտան, —խայր, —տէյի ճէվապ վիրմէքտէ օլմասը անրաչըլար։

—Հէյլէ հիչ պիր եէրի աղրըմագտա տէյիլ տիր . . . —տէտի Լիօնէլ Վարթընն։

—Տիմէք տիր քի, սիզ անլաեապիլմէքտէսինիզ, էօյլէ՞ մի, —տէյի պաղրըտը Բօզ քէմալի թէաճիւպ իւղրէ։

—Զանն իտէրիմ քի, էվվէթ, անլաեապիլմէքտէյիմ . . .

—Էյ նա՞սըլ անլաեապիլմէքտէսինինիզ։

—Քէնտի պագբշընտան անլաեապիլմէքտէյիմ։

—Աճա՛յիպ, պուտա պաշդա պիր իդպալ տիր. —պէն չօգ չալըշըեօրում, հիչ պիր շէյ անլաեամամեօրում, վէ պուտա պէնիմ իշին էօլիմտէն պէտթէր պիր տէրա ու մէրագ օլմագտա տըր. չիւնքի, սէօյլէմէք վէ սիւալ իթմէքտէ, գարշըլըգտա հիչ պիր ճէվապ ալտմամագ, արթըգ պունտանտա միւչրիլ պիր շէյ օլամաղ. . . —չօգ իհթիմալ տիր քի, պանա տախի կէօզէրիյլէ պիր շէյ անլաթմագ իսթէմէքտէ տիր, լաքին, պիր սիւրլիւ անլաեամամն տէտի Դօրա, —պէն չիմտի Մ. Մարսիալէ պիր սիւալ թագտիմ իթտիկիմտէ, նէ՞ եաբտը, մէկէրչի կէօզլէրինի աչըպ գաբաեարագ, «էվվէթ» տէյի իշարէթ իթմիշ օ՞լմատըմը, —վէ սիզտէ էօյլէ օլմասընը կէօրմէմէնիզ մի, տիմէք տիր քի, «էվվէթ» ճէվապընը ալմագլըզընն թարիգի պուլունուպ պիթմիշ տիր։

—Աճա՛յիպ։

—Էօյլէ եա, անլատընը՞զ մը չիմտի։

—Վագտա էօյլէ, չիւնքի, զաթէն պաշգա տիւրլիւ պիր ճէվապտա վիրիլէմէզ իտի։

—Իմտի, տիմէք տիր քի, արթըգ սիզտէ պունտան սոնրա, այնի թարիգի թութարագ, մէրգումուն ըէյ ու միւրաաընը անլաեապիլիրսինիզ, էօյլէ տէյի՞ մի։

Մարսիալ իւչ տէֆա կէօզէրինի աչըպ գաբաեարագ։

—Շիմտի կէլէլիմ, —տէտի թէքրարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ Դօրա, —«խայր, եօգ» ճէվապընքն տախի ալընմասընա, իմտի անընտա իշարէթինի անլամագ իշին, Մ. Մարսիալն քէնտի կէօզէրինի, էօյլէ աչըպ գաբամաեըպտա, անճագ ասչըգ թութմասընա տիգդաթ օլունսա քեաֆի տիր. . .

—Թամամ, թամամ, —տէտի Բօզ, —արթըգ պունտան պէօյլէ մէղքիւր թարիգի թութարըմ. . . —լաքին, հայրֆ քի, պու թարիգ իլէ, անճագ սատէ սուրէթտէ օլան տէտի Դօրա, —պէն չիմտի Մ. Մարսիալէ պիր սիւալ թագտիմ իթտիկիմտէ, նէ՞ եաբտը, մէկէրչի կէօզլէրինի աչըպ գաբաեարագ, «էվվէթ» տէյի իշարէթ իթմիշ օ՞լմատըմը, —վէ սիզտէ էօյլէ օլմասընը կէօրմէմէնիզ մի, տիմէք տիր քի, «էվվէթ» ճէվապընը ալմագլըզընն թարիգի պուլունուպ պիթմիշ տիր։

—Աճա՛յիպ։

—Էօյլէ եա, անլատընը՞զ մը չիմտի։

—Վագտա էօյլէ, չիւնքի, զաթէն պաշգա տիւրլիւ պիր ճէվապտա վիրիլէմէզ իտի։

—Իմտի, տիմէք տիր քի, արթըգ սիզտէ պունտան սոնրա, այնի թարիգի թութարագ, մէրգումուն ըէյ ու միւրաաընը անլաեապիլիրսինիզ, էօյլէ տէյի՞ մի։

Մարսիալ իւչ տէֆա կէօզէրինի աչըպ գաբաեարագ։

—Շիմտի կէլէլիմ, —տէտի թէքրարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ Դօրա, —«խայր, եօգ» ճէվապընքն տախի ալընմասընա, իմտի անընտա իշարէթինի անլամագ իշին, Մ. Մարսիալն քէնտի կէօզէրինի, էօյլէ աչըպ գաբամաեըպտա, անճագ ասչըգ թութմասընա տիգդաթ օլունսա քեաֆի տիր. . .

—Թամամ, թամամ, —տէտի Բօզ, —արթըգ պունտան պէօյլէ մէղքիւր թարիգի թութարըմ. . . —լաքին, հայրֆ քի, պու թարիգ իլէ, անճագ սատէ սուրէթտէ օլան

մել ուզունը ուզտա վէ պէշ եախօտ ալթը մել կէնիշլիքտէ տար պիր եէր տիր։ Պու իւզիւմ սալգըմները օգոստոս այնտա տիգգաթլէ քէսիլիպ գէմիների չագըլ թաշը իլէ էօրթիւլիւ օլան պիր եէրէ գօնուլուր, վէ չօգ տէֆա ալթը իւսթինէ չէվրիլմէքլէ իւզիւմ էվէ յիճէ գուրույանա գատար օրատա պրագըլը։ Պատէհու թէվֆիկէր իլէ ճէնտէրէ ալթընա գօնուլուպ, թաղլիդ էտիպտիքտէն սոնրա սաթըղա չըգարըլը։

—

1871տէ Ֆրանգօ-Ալման մուհարէպէսինտէն սոնկրա Ֆրանսանըն տույունը ումումիյէսի, հարպ մէսարիֆաթը վէ Ալմանիայա վերիլէն թաղմինաթ տախիլտէ օլարագ 520,000,000 Ինկիլիզ լիրասընա պալիլ իտի։ Ֆրանսա հիւքիւմէթի պու տույունը թէէտիյէ էթմէք իչիւն, 1871տէ 2,000 միլիոն ֆրանգլէգ վէ 1872տէ 3,000 միլիոն ֆրանգլէգ իլքի խսթիդրաղ ագա էյլէսի։ Պու իսթիդրաղլարտան ֆայդանին թէէտիյէսի վէ սաիր մէսարիֆի ֆէվգէլատէնին թէսվիյէսի իչիւն հիւքիւմէթ 28,000,000 Ինկիլիզ լիրալըգ եէնի վերկի վաղ էթմէյէ մէճպուր օլաու։ Ֆրանսա էհալիսի պու եէնի վերկիյի վէ սաիր վերկիլէրի սուհուլէթլէ իթա էթմիշ տիր։ Օլ վաղըթտան պէրու Ֆրանսանըն վարիտաթը փէք չօգ արթմըշ օլտուղունտան շիմտի 12,000,000 Ինկիլիզ լիրալըգ վերկի լաղվ օլունմուշտուր։ Ֆրանսա էհալիսինին չալըշդ տնլըղը վէ գափիտէի թէսարրուֆա ըսայէթի աճաիպ տիր։

—

1889 սէնէսի Ֆրանսանըն պէօյիւք իսթիլալընըն եիւզիւնճիւ եըլպաշը սը տը։ Մէգքիւր թարիխէ հէնուզ սէքիզ սէնէ վար իսէտէ, Ֆրանսըզլար պէօյիւք իսթիլալըն եիւզիւնճիւ եըլպաշը բէսմինի իճրա էթմէք իչիւն չիմտիտէն հազըրլըդ կէօրմէյէ պաշլամըշլար տը։ Վագթը հազըրը Ֆրանսըզլարը պէօյիւք իսթիլալ էնտազնտա ինթիգամ սէվտասը իլէ իճրա օլունան տէհլիյէթլէրտէն տօլայը իֆթիխար էթմէք իսթէմէյիպ, Ֆրանսատա հիւքիւմէթի միսթէպլուտէնին տէվրիմէսի վէ ճիւմհուրիյէթին իլք տէֆա թէէսիսի գիբրի բէսմինի իճրա էթմէք իսթէյօրլար։ 1789տա Ֆրանսա էհալիսինին թամիմ ու թէրպիյէճէ ահվալը հագիգընտա պիր բափորթօ գալէմէ ալմագ իչիւն պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլունմուշ տուր։

—

1880 սէնէսինտէ տիւնեանընն մուխթէլիֆ խարաֆլարընտաքի մատէնլէրտէն 24 միլիոն լիրա գըյմէթինտէ ալթուն վէ 20 միլիոն լիրա գըյմէթինտէ կիւմիւշ չըգարըլմըշ օլտուղու հիսապ օլունույօր։ Մատէնլէրտէն չըգարըլան պալատէ մէղքիւր միգտար ալթունուն պիր սիլսիսի վէ կիւմիւշիւն նըսֆը Մէմալիքի միւճթէմիէի Ամերիգա մատէնսիսի վէ կիւմիւշիւն նըսֆը Մէմալիքի միւճթէմիէի Ամերիգա մատէնլէրինտէն չըգարըլմըշտըր։ Քիւրքի արղընը պաշլը մէմլէքէթլէրինտէ պուլունան ալթուն սիքքէ 736 միլիոն լիրա, վէ կիւմիւշ սիքքէ 480 միլիոն լիրա գըյմէթինտէ տիր։

(Ա-նը-էբ)

—

ՆԻՑՏԷՏԷՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

ԿՈՑՐԵՐՆ ՎԱՐԺԵԼՈՒ ԵՒ ԿՐԹԵԼՈՒ ՎՐԱՑ

(Մանը-Դէն 4796 Նի-էէ-ինդէ տէվլ)

Ինչպէս ցուցինք մեր նախորդ յօդուածով Գաղղիոյ, Անգղիոյ և Գերմանիոյ մէջ այս խեղճ ու թշուառ արարածոց վիճակին բարեւորման համար եղած բարեսիրական ձեռնարկութիւններու շնորհիւ նոցա մարդկութեան օգտակար անդամներ և իրենց տեսակէն եղող դժբաղդներու ապագային վերանորոգումն։ Այնպէս որ մեծ տարբերութիւն կայ ասոնց և մեր երկրին մէջ գտնուող կոյրերուն մէջ. մինչ Եւրոպիոյ մէջ ուր կոյրերու վիճակին, բարեւորման հոգ կը տարուին անոնց բոպէներն անգամ համրուած և բնաւ պարապ վայրկեան մը չունին. մեր երկրին կոյրերն կապրին ուրիշներու բեռ, ծանրութիւն և մուրալով ձանձրութիւն տալու դատապարտուած։ Այս անօգնական և տգէտ արարածք՝ որ բոլոր իւր կենաց մէջ ուրիշներէ կախումն ունենալու անարգ և նուաստ զգացմամբ կապրին. բոլոր ձմեռը կրակին քովն և ամառներն անկիւններու և ճամբաներու քով շուքերու տակ տղայական խաղալիքներով կամ դատարկապորտութեամբ կը զբաղի և կամ շուկաները և դռնէ դուռ թափառելով ողորմութիւն կը մուրայ, ցորեկները և գիշերները՝ միայն ցուրտ և ջերմ զգալով կը թուէ, խեղճը իր բոլոր կենացը մէջ ահով և վախով վերջապէս առտու մը իր սենեկին անկիւնը սառած կը գտնուի։

Ամերիկայի մէջ, ուր ատեն մը բնաւ տարբերութիւն չկար մեր երկրին կոյրերուն այժմու վիճակին՝ այժմ կատարեալ աստիճանի մը հասած է. ուր կոյրերը բնաւ տբխրութիւն չեն զգար իրենց այս պակասութեան համար. յիսունէն աւելի վարժարաններ կային 1870 ին յոր կը սովրեցուէր անոնց կարդալ գրել, երգել, գործել և այլն Պարոն Հէվիւի հնարած ճամբէն աւելի կատարելութեամբ։

Այս մասին երախտապարտ են Պարոն Ֆիշարի, Պոսթընի մեծանուն վարժապետին, իր յարատեւութեան բարեսիրութեան և անխոնջութեան, պատճառաւ յարգութեան արժանի է, նաև որ առաջին անգամ ինքը Պ. Ֆիշար եղաւ ժողովրդեան ուշադրութիւն դրաւողը այս մասին։

Զառաջինն բաւական արգելքներ ունեցաւ, որ եթէ հաստատաբարոյութիւն չունենար, անշուշտ պիտի վհատէր. թէպէտ քանի մը մարդասէր անձինք իրեն ձեռնտու եղան լուիկ կերպով, և յարատեւութեամբ շարունակեց մինչև որ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ. որպէս զի հսկէ և օգնէ Պ. Ֆիշարի. ընկերութեան Տնօրէն ժողովն առաջին նստին, որոշուեցաւ մարդ մը ղրկել յԵւրոպա որ վարժապետներ և գործիքներ բերեն և քիչ ժամանակի մէջ վեց աղաք սկսան կըրթուիլ յատուկ գործեօք. դրեթէ տարի մը չանցաւ՝ երբ ասոնք կառավարութեան տեղին ներկայացան և փարժութեան զանազան մասերու մէջ քննուեցան։

Կառավարութիւնն մեծ հաճութիւն ցոյց տուաւ և զանոնք քաջալերելու համար բաւական մեծ գումար մը շնորհեց, որպէս զի աւելի ընդարձակուի աղքատ և կոյր տղոց և արանց վիճակին փարժութեանց ճիւղերն։ Հասարակութեան առջև ալ երեցան այս տղաք և ժողովուրդն զովեց անոնց ընթացքը, և անմիջապէս հաստատուն և ընդարձակ հիման մը վրայ հաստատելու համար ամեն տեղ հանգանակութիւններ բացուեցան, այնպէս որ քիչ ատենուան մէջ դրամագլխոյն շահով 15 աղքատ և որբ տղաք կը կրթուէին. երթալով մեծցաւ և ընդարձակեցաւ. և այն տունն որ յատկացուցուած էր այս բանիս. նեղ և անյարմար գալով հասարակաց օգտին եռանդ ունեցող անձինք ուրիշ տեղ մը գտնեցին և նորոգեցին այս գործիս համար։

Հիմայ աշակերտաց թիւն արագապէս կաւելնար և երբորդ տարին աշակերտաց թիւն 40 է աւելի էր. և աւելի յաջողութեամբ ու յարատեւութեամբ կը շարունակէր։ Գլխաւոր նպատակն որոյ համար ձեռնարկուեցաւ այս մեծագործ հաստատութիւն այն է որ՝ կոյրերն բուն իրենց կարողութեամբ աշխատելով ողորմութեան կարօտ չըլլան, վասնորոյ նախ՝ մտաւոր վարժութիւններու կը կրթուին, որպէս զի հաստատամտութիւն ստանան իրենց խոշնդոտներու յաղթելու, հասարակ դպրոցներու մէջ աւանդուած ամեն ուսմունք կը սովրին և անոնց մէջ յաջողակներն պաշտօններու կանցընին. իսկ այլք գլխարկներ, տատառաղան (սէլէ) զամբիւղ, սակառ հիւսել և ասոնց նման ուրիշ բաներ կը շինեն խիստ դիւրութեամբ և լաւ կերպով։

Երաժշտութիւնը՝ և երաժշտական գործեօք նուագել ևս դաս կը տրգուին ասոնց և խիստ դրժուար երաժշտական նուագներ կերգեն և կը նուագեն մեծ վարպետութեամբ։ Դպրոցին տպարանն որ կը շարունակէ ցարդ խիստ մեծ նպաստ կընծայեն կոյրերու յառաջդիմութեան համար, և աւելի լաւագոյն և աժանագոյն են քան ասոնք՝ որ Եւրոպա կը տպուին։

Ցայսմիկ է թէ այս միջոցով ի՞նչ բարիք սփռուեցան Ամերիկայի մէջ, որ աղքատութեան և թըշուառութեան դատապարտուած էակներն պիտի կարողանան իրենք ևս օգնել ուրիշներու վիճակին բարեբաստութեան համար։

Անցնինք այժմ քննելու թէ Թուրքիոյ մէջ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առնուեցան և կամ զանց առնուեցան, որով շիջան հարիւրաւոր տաղանդներ և անպէտութեան յանձնուեցան. Անգղիոյ Արտաքին Աստուածաշնչի ընկերութիւնն եղաւ, որ տաճկերէն լեզուաւ Մատթէի Աւետարանն, և Քրիստոսի լեռան վրայ ըրած քարոզը հրատարակեց. ասոնք զոր տեսանք և կարդացինք ալ, խիստ պարզ բաներ են և դիւրութեամբ կընայ վարժուիլ շօշափմամբ կարդալու. կը ճանչնամ անձ մը որ կոյր էր, բայց կը կարդար խիստ շուտով և յստակ կերպով, և վկայութիւններ կը բերէր Աւետարանէն։

Բայց ցաւ է որ, մասնաւոր կերպով հոգ չտարուեցաւ այս կենսական խնդրոյն, ժողովրդեան առաջ դրուելու և անոնց ուշադրութիւնն գրաւելու, և աւելի ցաւալին այն է որ դեռ զանց կ'առնուի, խմբագիրներ, հեղինակներ, լրագրատեսներ փոխանակ իրենց էջերն Պիսմարգի, Կլատսթոնի, Գօրչաքօֆի և այլն քաղաքականութիւններ և իրենց ստախօս ու ցուցամոլ մոխրէրէ մոխրաներու շաղրամանները մակներով զբաղելու, որոնցմով մեր ժողովուրդը բնաւ օգուտ մը տեսած չունի և տեսնելիք ալ չունի. քանզի դեռ Անգղիոյ, Գաղղիոյ և Ամերիկայի ժողովրդեան ատենին հասած չէ որ կառավարութեան քաղաքականութիւնն իւր կարծիքն կամ եֆէնտիքը ըլլայ և կամ երեսփոխանները չունի որ իւր կարծիքն ներկայացնէ, "այլ աղքատ ժողովուրդ մը, ագէտ ժողովուրդ մը որ թող ուրիշ ազգաց բարեկամութեան կամ բարեկարգման մասին բնաւ զգացութիւն մը չունի, այլ իւր վիճակն և ատաիճանը բատբատականին չգիտեր և չհասկնար և լուացնելու ալ հոգ չտանիր։

Եթէ խմբագիրներ իրենց հոգի և շահ խնդրէն աւելի ժողովրդեան շահն փնտռեն և առանց լուծման խառն ի խուռն դիզուած խնդրոց լուծման սկսին ողջմտութեամբ, ապահով եմք որ յայնժամ մէջ պիտի բերուի այս կենսական խնդիրն կոյրերուն՝ որ մէկ մասն մը կազմած է, և ամեն կողմ կը գտնուի անշուշտ մեր երկրին մէջ։ Արդեօք սրպիսի տաղանդներ շիջած ու մարած են որ եթէ քիչ մը կրթուէին, իրենց տեղին դնէ օգտակար պիտի ըլլային, թող թէ մարդկութեան։ —Երբ Կեսարիա-Մունճուսուն էինք ծանօթութիւն ունեցանք կոյրի մը հետ, որ մինչեւ աստիճան մը՝ գործածութեամբ կատարելութեան հասուցած էր իւր չորս զգայարանքներն, և անոնցմով կը ճանչնար մանաւանդ և ազատ քեղի նաև ուրիշ հունտերն, բաց աստի՝ իւր եղբօրը գրատան բոլոր գրքերը կը ճանչնար և կը զատէր ինչ գիրք որ ուզուեր. Ա՛ռ ասոր պէս շատեր մեր երկրին մէջ։

Ուստի խոնարհաբար մեր ազգային լրագրաց ուշադրութիւն կը յանձնեմք այս կէտն, մանաւանդ Մանզումէի, որ շատ բաներու մէջ առաջին հանդիսացած է խմբագրական ասպարիզի մէջ, ապագային մէջ ոմանոնաներով պիտի յիշուի, և մարդասէրներու կարգը պիտի անցնի այն անձը՝ որ ջանք և յարատեւութիւն չէ խնայած և զոհողութիւններ ըրած է, պատուով պիտի յիշուի և անմահանայ իրաւամբ։ ո՞վ պիտի ըլլայ արդեօք Հայոց մէջ հէվուի, արդեօք պիտի տեսնե՞նք մեր աչօք այն բարեբաստիկ ժամը, յոր Հայր Ֆիշար մը ելած և ժողովրդեան օգնութեան դիմած է թէ բանիւ և թէ գրով։

Իցի՛ արձագանք մը յարուցաներ մեր այս դուշնաքեայ յօդուածն։

Յօդուածս դեռ չվերջացուցած կը յիշեմ անցեալ տարի Պոսթոն գումարեալ կոյրերու ժողովը յորում կը նախագահէր Պ. Ֆիշարի նախորդ աշակերտներէ մին։ Այս ժողովը գումարուած էր Իրլանտիոյ սովելոց համար հանգանակութիւն մը բանալու համար ժողովրդեան դիմելու. Նախագահը հետեւեալ կերպով կը վերջացնէր իւր ատենաբանութիւնը. «Իմ սիրելի եղբայրներ, ամենքս ալ որ հոս կը գտնուինք՝ ապուշ, թշուառ և որ աւելին անօթի պիտի մնայինք եթէ բարերար ձեռք մը իւր օգնութիւնը դլանալով մեր դատը ժողովրդեան ներկայացներ և անոնց օգնութեամբ մեր անկեալ վիճակին բարւոքման հոգ չտարուէր։ Երկիր մը կայ ճիշտ հիւսիսային արեւմտեան կողմը, այն երկրին (Դաղիա) ուր նախապէս մեր եղբարց վիճակն բարւոքիլ սկսաւ։

«Այս երկիրն Իրլանտա, ինկած է այժմ անողոքելի թշնամւոյ մը ճիրաններու տակ. եղբարք, մեր նախնական թշուառ վիճակին մէջ ամենուս գլուխն եկած է այս փորձանքը, և հիմայ մենք ոչ ոք կուզենորէն փորձելու յիմարութիւնն ընելու. մեք որ ուրիշներու կարեկցութեամբ ազատ ենք այժմ, չէ՞ որ պարտաւոր ենք օգնել ուրիշներու որք կը տառապին այն կերպով զոր կը յիշեմք այժմ սոսկմամբ այսինքն անօթութեամբ։

«Ուր ուրեմն եղբարք, ինչ որ կրնանք ընել, ընելու ենք. Աւետարանն և մարդասիրութիւնը պարտ կը դնեն մեր վրայ, քրիստոնէութիւնը և մարդասիրութիւնը յարոյց մեզ, ուստի ցուցնեմք որ Ամերիկա ի զուր չվատնեց մեզի համար իւր աշխատանքը և չսխալեցաւ անոնց անմահն Ֆիշարի. ցուցնեմք որ մենք ալ քրիստոնեայներ, կարեկիցներ և մարդասէրներ եմք։» Եւ —Աւելորդ է ըսել թէ՝ մեծ գումար մը հաւաքուեցաւ այս ժողովին կոյր անդամներու աշխատութեամբ և որով փրկուեցան շատեր սովէն։

Ի՞նչ մեծ բարիք մ'է երկրի մը յոր կոյրք անգամ գործելու սկսած են, մինչդեռ մեր երկրին մէջ ողջերն անգամ դատարկապորտութեան դատապարտուած են։

Յ-ՀԱՆԷ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Նիյսէ 7/19 Դեկտ. 1881

Պալէատէքի մէքթուպ շայանը տիգգաթի վէ միւթալաա օլուպ, լագլակ իեէթլէ սիհմուն տօլտուրան մուհարիրլէրէ, պիր իպրէթի սայքլսա սեզա տը։

—

ԱԶԴՔ

Յանուն Դլխադիր Ս. Յակոբայ առաքելոյ կառուցեալ եկեղեցւոյս տօնախմբութիւնը Սրբոց Ղազարոսեանց օրը ըլլալուն համար, յառաջիկայ կիրակի 27 դեկտ. տղայոց Դեր. Ս. Հայրը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելը ներկայիս կը ծանուցուի ի գիտութիւն բարեպաշտից։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Մ-ԷՏ-Ն Մ-ԷՐ-ՆԷՆ Մ. ԵՂԻ-Դ-ԷՐԷԼԷՆ

24 դեկտ. 1881

Նոր-Թաղ Սամաթիոյ

* *

... Խմբագրապետ,

Յառաջիկայ կիրակի 27 դեկտ. թաղիս Ս. Եկեղեցւոյ տօնախմբութեան օրն լինելով, յատկապէս Ս. Եկեղեցւոյս Քարոզիչ Դեր. Կարապետ Ծ. վարդապետ Բագրատունի հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել և մխիթարել ժողովուրդն հոգևորապէս։

Արդ, 'ի գիտութիւն բարեպաշտ եղբարց, հաճեցէ՛ք ՏԷ՛ր Խմբագրապետ հրատարակել ներկայս Ձեր մօտակայ թերթերէն միոյն մէջ և ընդունել կանխաւ խորհրդոյս շնորհակալեաց հաւատիքը։

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Ա. Դ. Փանոսեան Հ. Ե. Էսկիճեան

23 Դեկտ. 1881

Կէտիք-Փաշա

* *

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ

1882 ՏԱՐՈՅՑ

Սէրհանոսրիւն Ազէյին Հիւանդանոցի Հայոց

ՏՈՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Երկու հարիւր քառասուն երեսէ բաղկացեալ սոյն ընդարձակ տպագրութիւնը բացի բուն Օրացուցէ կը պարունակէ հետաքրքրական կարեւոր ճոխ տեղեկութիւններն.

Վիճակագիր Տաճկաստանի.—Օսմանեան դեսպանք ի զանազան աշխարհս.—Դեսպանք և հիւպատոսք օտար տէրութեանց ի Մայրաքաղաքիս.—Ցանկ Օսմանեան Սուլթանաց.—Իշխանութիւնք ընդ գերիշխանութեամբ Սուլթանին.—Հայրապետութիւնք Հայոց,—Պատրիարքութիւնք. Անդամք Ժողովի և կրօնական ատենի. Անդամք Բաղաքային ատենի և Վարչական սենեկի. Անդամք Ամուսնական սենեկի, և Ազգային կեդրոնական դատարանի Անհատական սենեկի, և Պաշտօնեայք Պատրիարքարանի.—Ընդարձակ վիճակագրութիւն տէրութեանց՝ Գերմանիոյ, Գաղղիոյ, Անգղիոյ, Աւստրիոյ, Ամերիկայի, Իտալիոյ, Պելճիքայի, Զուիցերիոյ, Բորդուգալի, Տանիմարքայի, Մէքսիքոյի, Ճաբոնի, Շուէտ-Նորվէկիոյ, Յունաստանի, Չիլիի, Պարսկաստանի, Չինու, Պրազիլիոյ, Սպանիոյ և Հոլանտայի.—Պատմութիւն ժամանակագրական երեւելի անցից.—Նոր ցուցակ գնոց հեռագրութեանց Եւրոպական և Ասիական քաղաքաց Թուրքիոյ.—Նիւ (Թարիֆա) հեռագրի ըստ նոր կարգադրութեան Միջազգային հեռագրութեանց.—Ցուցակ գնոց Եւրոպական Միջազգային Թղթատարութեանց.—Եւրոպական նամակատունք ի Կ. Պոլիս, Գերմանական, Անգլիական, Աւստրիական, Ֆրանսական, Հելլենական և Ռուսական.—Ժամանակացոյց սուրհանդակաց Օսմանեան Միջազգային Թղթատարութեանց.—Ցուցակ գնոց Եւրոպական Տաճկաստանի երկաթուղեաց.—Ցուցակ գնոց և ժամանակացոյց Եգիպտական, Մահսուսէ, Աւստրիական, Մէսանժրի-Մարիթիմ, Բաքէ-Էնէ և Ընկ. և Ռուսական ընկերութեան շոգենաւուց.—Տոկոսաւոր և պարգևաւոր արժէթուղթք գլխաւոր տէրութեանց և քաղաքաց Եւրոպիոյ, Ցուցակք պարգևաց.—Այլևայլք, Նորտէնքէօլտ Շըւէտացւոյն ուղևորութիւնն ի հիւսիսային բևեռն, Ֆիլոքսէրա որդը, Չինու պարիսպը, Ցորեն արտադրող երկիրք, Երկաթուղեաց արագութիւնը, Գաղթականութիւն յԱմերիկա, Լրագրաց թիւը, Վաճառականութիւն ոսկւոյ և արծաթի, Գաղթականութիւն Հայոց ի Ճավա.—Ազգային մամուլ.—Գլխաւոր ազգաց դրամներուն բաղդատութիւնը Թուրքիոյ և Ֆրանսայի դրամներուն հետ.—Գլխաւոր ազգաց չափերուն բաղդատութիւնը Թուրքիոյ չափերուն հետ.—Բաղդատական ցուցակ տարածութեանց և բնակչաց Եւրոպական տէրութեանց.—Ծանուցում, Արամեան տպարան և Գրատուն Բարիզու։

Կը ծախուի մանաւորապէս Արամեան տպարանը և ամէն գրավաճառաց քով նաև Ազգային Հիւանդանոցի դրասենեակը։

ԳԻՆ 3 ՂՐՇ.

ԿԱՂԱՆԴ

Ֆրէնկեան և վաճառատուն, կեդրոն Նորայրի բառաթերթից, կեդրոն Զմիւռնիոյ Մսերեանի դրեանց կեդրոն Տփխիսու Փարոսի Հայաստանեաց Լայն Լայն։

ՀՈՍ

Կաղանդի վերաբերեալ զանազան նուէրներէ, դպրոցական գրքերէ և պատկերներէ զատ կը գտնուին նաև։

Ընտիր մաքրա թիրէ, բարձի և բապուճի համար քանավային սթամբաններ, քրոշէյի օրինակներ, ծակոտած քանավա թղթեր, կանանց և արանց համար 35 դրշ գնով ֆանէլլը լուսդրին պօթիններ, Նուպիան կօշիկի ներկեր, զարմանալի ածանութեամբ Պրուսացի խուվլուններ, բաղնիքի թախտիներ, պուրնուզներ։ Կան նաև՝ կաղդուրիչ զուտ քինեակներ, պօրտօնէր և այլն։

Ամենէն աւելի ծնողք հոս դիմելու են 3 դրշ՝ի ձեռին Տօքթօր Փեշտիմալճեանի առողջաբանութենէն մէկ մէկ հատ գնելու՝ եթէ կուզեն որ զաւակներնին առողջ և կայտառ ըլլան։

Պօլիս Ուզուն չարշի Քիլիտ խանի կից

* * *

Թուճատան Գըզլարը 6ընճը ճիւղիս չբգմրշ տը։

* * *

Իսթանպոլ քէօրբիւ եանընտա, Վալիտէ խանը դաբուսու իթթիսալինտէ 4 նիւմէրօյու քիթապխանէյի Օսմանիտէ, հէր նէվի թարիխ, Բօման, թէաթրօ քիթապլարը, նիզամնամէլէր վէ սայիր հէր լիսանտան, հէր ճինս մէքթէպ քիթապլէրի ֆիբուխթ օրունմագտա օլտուղունտան, թէշրիֆ պույուրան զաթլարը, հէր վէճհլէ մէճմուն գրլընճագլարը պէտան օրունուր։

Մահէլլի մէզպուրտա, պիզիմ Տիւսթուրլար վէ Թուճատան Գըզլար տախի սաթըլը։

* * *

Էսրարը Փարիսէն վէ Թուճատան Գըզլարտան, Գալաթագըլար պաշը խարիճինտէ, Էտիրնէլի Գէորգ աղանքն Թիւթիւնճիւ տիւքքէանընտա տախի սաթըլմագտատը։

* * *

Հայերէնի, Գաղղիարէնի, Տաճկերէնի, ինչպէս նաեւ Թուադիտութեան և Տոմարակալութեան բոտ բաւականի հմուտ երիտասարդ մը (տասնեւօթնամեայ) կը փափաքի վաճառականի կամ փաստաբանի մը քով գրագրութեան կամ ուրիշ յարմար պաշտօնով մը ծառայել և կամ պատուաւոր տան մը մէջ դասատուութիւն ընել։

* * *

ԳՐԱՏՈՒՆ

Ս. Ց. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պահէ Գաբա Մատոսան կրէ կամուրջէ

Ռ- 56

Կը ծանուցուի Արգոյ հասարակութեան թէ վերոյիշեալ գրատունը Կաղանդի առթիւ 1881 դեկ. 20 և 27 կիրակէ օրերը բաց ըլլալով, ամեն տեսակ նուէրներ, Օրացոյց պարզ և փառակաղմ, պատկերներ և պատկերազարդ Կաղանդի նուէրներ և այլ եկեղեցական, դպրոցական և վիպասանական նաև Տիւսթուր, Էսրարը Փարիզ, Զինկեանէ Գըզլը, Թուճատան Գըզլար ամեն տեսակ գրքեր խիստ աժան գներով. մեծ քանակութեամբ գբնողներուն աւելի զեղչ կը լինի։

* * *

Մարգարեան գրատունը կը ծանուցանէ թէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հրատարակած ընդարձակ Օրացոյցներու վաճառման մի նոր մղում տալու համար, որոշած է Տ. Գէորգ կաթողիկոսի, Տ. Եսայի և Տ. Ներսէս պատրիարքաց կենդանագրերն նուիրել գնողաց։

* * *

ՇԱՐԳ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ՀԻՐԵԱՑԷՍԻ

Լիսանը Թիւրքի վէ հրուֆաթը Էրմէնի իլէ մութէվէֆա Վարդան պէյին սօն էսէրի պէրկիզիտէսի օրուպ, Միհրան Ս. Քիթապճեանը հիմէմաթ ու մէսարիֆաթըյլա թապ իտիլմիշ օլան վէ իքի ճիլտէն իպարէթ պուլունան Օսմանլը-Բուս սօն մուհարէպէսինին հիրեաեէյի մէշհուրէսի պուտէֆա աղ գալմըշ օլտուղունտան, կէրէք ղաղէթամզ մաթպասընտա սահիպի Թարաֆընտան, վէ կէրէք Իսթանպոլտա Զիլինկիրլէր ճատտէսինտէ Ղուկասեան,

վէ Էմին էօնիւնտէ Սիմոն Փափազեան էֆէնտիլէրին քիւթիւպխանէլէրինտէ սաթըլմագտա տը։

ԻԼԱՆԱԹ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԻՍՊԻԶԱՐԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Իսթանպօլտա Պաղչէ-գաբուսունտա, Էմթաա կէօմրիւկիւ գարշուսընտա քիւշատ իյլէտիկիմիզ 43 նիւմէրօյու էճզախանէմիզ իչին քեաֆֆէյի իլաճլարըմըզը Եվրօբատան հէնուզ ճէլզ իյլէմիշ օլուպ, քեաֆֆէյի իսթիղարաթըմըզը տախի, տիգգաթը թամմէ իլէ հազըրլամրշ օլտուղումըզը տօղթօր էֆէնտիլէրէ վէ միւթէպէր էհալիմիզէ իլան իտէրիզ։

Մէվսիմ իգթիզասընճա, պալըգ եաղը իսթիմալ իթմէքտէ օլան զէվաթա, գաբըշրգ վէ պօզուլմուշ եաղարտան իճթինապ իթմէք իսթէտիքլէրինտէ, հէնուզ կէթերթմիշ օլտուղումուզ Բէթերմօլէր ֆապրիգասընդն հալիս մօրինօ պալըզը էխէրինին եաղընտան իշթիրա իթմէլերինի խալիսանէ պէեան իտէրիզ։

Իլաճլարըն եաբըլմասընա ֆէվզէլատէ տիգգաթ օլունմագտա օլտուղու կիպի, ֆիյաթճա տախի, իտարէ իտպիլէճէկինտէն զիյատէ թալէպ իթմէմէյի քէնտիմիզ մէսլէք իթթիխազ իթմիշ օլտուղումուզտան, թէշրիֆ իտէն միւշթերիլերին մէմնուն գալաճագլարը պի իշթիպահ աբը։

Էճզախանէմիզ, մէմլեքէթիմիզին էն միւթէպէր տօղթօրլարընտան, տօղթօր Գ. Թիւրապեան էֆէնտի տէվամ իթմէքտէ օլուպ, բազար կիւնլերինտէն մասատա, հէր կիւն սաաթ 6տան 9ա գատար հասթալարընա պագմագտա տը, վէ կէօզ, գուլագ թապիպի տօղթօր Գուսթօմիրիս տախի հէր կիւն հասթալարընը սաաթ 7½տան 9ա գատար դապուլ իթմէքտէ օլուպ, սայիր միւթէպէր տօղթօրլարտան տախի տէվամ իտէնլէր վար տը։ Ց. ԻՍՊԻԶԷՐԵԱՆ

ՏՕՂԹՕՐ Գ. Ս. ՏՕՊՐԱՇԵԱՆ

Միւմիպլէյ հ Տօղթօր՝ սինի շէպապէթինի Լօնտրանքն թրպպկէ տար իւլ ֆիւնունը յլա խասթախանէսինտէ իմյար իտուպ, քէմալի իզզ ու շէրէֆլի թէպապէթ, հէրբահրդ վէ լավութարդ տիրլօմնլարընը ալտրգտան վէ Լօնտրատա տիկէր իքի խասթախանէտէ ան հէքիմլիք իթթիքտէն սօնրա, շիմտի Իսթանպօլա ավտէթ իթմիշ տիր։

Միւմիպլէյ հ Տօղթօր Տօպրաշեան, Իսթանպօլտա Կէտիկ բաշտատա Մէրտիվէնլի նամ Բում քիլիսէսինին եօգարքի սբրասընտա, Զատրրճբ Ահմէտ նամ սօղագտա 12 նիւմէրօյու խանէտէ իգամէթ իթմտիկինի, վէ հէր կիւն էօյլէնէ գատար օրատա պուլունարագ, քէնտույէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը թէտավի իյլէտիկինի միւթէպէր էհալէյէ իլան իտէր։

Քէզլիք թապիպի միւմիպլէյ հ, հէր բազար իրթէսի կիւնլերի էօյլէնտէն պիր սաաթ սօնրա, խանէի մէզքիւրէ կիտէն ֆագիր խասթէկեանը մէճճանէն թէտավի իտէճէկինի տախի իրան էյլէր։

ՏՕՂԹՕՐ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Տօղթօրը միւմիպլէյ հ, Բարիստէ իլմի թէպապէթ թահսիլ իտէրէք, պու ատֆա պուրաեա կէլմիշ օլտուղունտան, Պէյօղլունա, Շիշլի սօղաղընտա, Մէճմուայի Հավատիս մութպասընդն գարշուսընտան 18 նիւմէրօյու խանէտէ, հէր կիւն սապահտան սաաթ 6եա գատար պուլունմագտա օլուպ, վէ ճիմատ կիւնլերի տախի, սաաթ 4տէն 6եա գատար, քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը, մէճճանէն թէտավի իտէճէք տիր։

Տօղթօրու միւմիպլէյ հ հէր կիւն սաաթ 8տէն ագշամա գատար, Իսթանպօլ ճիվարընտա, Նիշանճբատ, Մուսալլա ճատտէսինտէ, 53 նիւմէրօյու սապզդ էճզահանէեի քէնտիսինէ իգամէթկեահ իթթիխազ իտէրէք պուլունմագտա տը։ Բազար երթէսի կիւնլերի, մահէլլի մէզքիւրտէ, սաաթ 8տէն 10ա գատար, քէնտիսինէ միւրաճաաթի իտէն ֆուգարա խասթէկեանը մէճճանէն պագմագտա տը։

ՏՕՂԹՕՐ

ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօղթէօրու միւմիպլէյ հ, եաբլընըզ ֆրէնկի իլէթի, վէ պէլսուզլուղու, վէ ումումի ալաթը թէնասիւլիյեէ (ծննդական գործարանք), վէ իտարար եօլարընա այիր խասթալարդարա տիւչար օլանլարըն, էմրի թէտավիլէրինէ պագմագտա տը։

Տօղթօր ճէլալեան էֆէնտի, սապզդը վէճհ իւզրէ, հէր կիւն սաաթ 4էն 10ա գատար, Պաղչէ-գաբուսունտա, Համիտիյէ թիւրպէսի սբրասընտա, Սինապեան Վիչէն էֆէնտինին Իրի Դարուիլոի թէսմիյէ օլան 32 նիւմէրօյու էճզախանէսինտէ խասթալար դապուլ իթմիկի կիպի, բազար կիւնլերի տախի, Պէյօղլուտա, Աղա ճամիսինտէ, Սաղըզ-աղաճը ճատտէսինտէ, 27 նիւմէրօյու քէնտի խանէսինտէ, քէզլիք մէրիզանը դապուլ իյլէմէքտէ տիր։

ՏՕՂԹՕՐ

ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօղթէօրու միւմիպլէյ հ, եաբլընըզ ֆրէնկի իլէթի, վէ պէլսուզլուղու, վէ ումումի ալաթը թէնասիւլիյեէ (ծննդական գործարանք), վէ իտարար եօլարընա այիր խասթալարդարա տիւչար օլանլարըն, էմրի թէտավիլէրինէ պագմագտա տը։

Տօղթօր ճէլալեան էֆէնտի, սապզդը վէճհ իւզրէ, հէր կիւն սաաթ 4էն 10ա գատար, Պաղչէ-գաբուսունտա, Համիտիյէ թիւրպէսի սբրասընտա, Սինապեան Վիչէն էֆէնտինին Իրի Դարուիլոի թէսմիյէ օլան 32 նիւմէրօյու էճզախանէսինտէ խասթալար դապուլ իթմիկի կիպի, բազար կիւնլերի տախի, Պէյօղլուտա, Աղա ճամիսինտէ, Սաղըզ-աղաճը ճատտէսինտէ, 27 նիւմէրօյու քէնտի խանէսինտէ, քէզլիք մէրիզանը դապուլ իյլէմէքտէ տիր։

ՇԻՖԱ ԻԼԻ ՊԱՀԱՐՏԱ

WILHELM'S

ՎԻԼՀԷԼՄ

Ա.Ռ.Է-ԲԻԷԷ-ՌԸԷԷ-ՄԸԷ+

ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՑԻՃԻ

Զ Ս. Ց

ՖՐԱՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ

ԹԷՐԹԻՊԻ

Նայ Ֆիբշէնդե էճզանը դուը

Մէզքիւր Զայ, Նիքրիս իլէթինէ, օյնագ եէրլերի սըզըլարընա, չօճուգլարընն տիղէրճէ վէ սեաղալարճա զայիֆիլիքլէրինէ, էսկի սանճըլարա, տայիմա թէշէնիշ իթմէքտէ օլան եարալարա, գըզըլ, գըզամրգ, վէ չիչէք նէվինտէն օլան, վէ ֆամիլեատան ալընմըշ պուլունան խասթալըգլարա, վէ եիւզտէ վէ վիճուտտա հասըլ օլան սիվիլճիք, չիպան, վէ թէսմէյի նէվինտէն օլան իլլէթլերէ, ֆրէնկիյէ տայիր մարազլարա, վէ գարաճիյէր հասթալըգլարընա, մահասըլա, սարըլըղա, վէ տայիմի օլան էթ, վէ սինիր, վէ օյնագ, վէ քէմիք իլլէթլերինէ, վէ միտէ ֆէսատարընա, վէ իտարարա տայիր իլլէթլերէ, վէ պէլ կէվզէքլիկինէ, գատընճա վէ էրքէքճէ զայիֆիլիքլերէ, պօղազ իւֆիւնէթինէ, վէ էմրազը սայիրէյ գարշը իսթիմալ օլունուր բէք չիֆատար պիր մուալիճէ օլուպ, չաեանը իթիպար չէհատէթնամէլէր իլէտէ թաստիգ գըլընմըշ տը։

Մէզքիւր Զայտան, հէր բաքէթտէ սէքիզէր քեաղըտ պուլունմագտա օլուպ, վէ բաքէթի գըյմէթի իսկ 2½ ֆրանգ տը։

Մէզքիւր Զայըն թագլիտէրինին անվաշըլմասը իչին իւզրէլերինտէ պուլունան, վէ իսթիմալի ճայիգ կէօրիւլէն մէմալիքլերտէն իթա պույրուլմուշ օլան մարգալարա, տիգգաթ օլունմագլըգ իգթիզա իտէր։

Մէզքիւր Զայ, Իսթանպօլտա, Եէնի-ճամի ճատտէսինտէ վագը 53 վէ 35 վէ 37 նիւմէրօյար իլէ միւրագգամ Տէլլա Սիւտա էճզախանէսինտէ պուլունմագտա

ՇԻՖԱ ՍՕՆ ՊԱՀԱՐՏԱ

COGNAC DE LA MAIS. CH. BAGIER & Cie DE COGNAC

ԱԼԷՍ ՎԷ ՍԱՀԻՀ ԷՍԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ ՁԷՇՆԻԵԱՊ ՕԼՄԱԳ ԻՍԹԷ՞ՐՄԻՍԻՆԻԶ

Շ ՊԱԺԻԷ Է ԳՕՄԲԱՆԻԵԱ

ՏԸ

ԳՕՆԵԱԳ

ՆԱՄ ՄԷՇՀՈՒՐ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸՆ ԻՄԱԼ ԻԹՏԻԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ ՏԱՑԻՄԱ ՍԱԹԸՆ ԱԼԸՆԸԶ

Պուլունուր շարապ վէ միւքիրաթ սաթան պաշլրճա թիւճճար մաղազալարընտա, պիւյիւք պաղդալարտա, կազինօլարտա, օթէլլէրտէ վէ սայիրէտէ։

Մէմալէթէ մահրոսէտե էլէթլէ եէկնէռէլէրէ

ԶԷՐՎԱԹԻ ՎԷ ՖԱԶԷՍ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գալաթատա, Ատա խանընտա

ԻԽԹԱՐ

Բիայէթլու էհալիյէ իխթար օլունուր քի, ՏՕՂԹԷՕՐ ՏԸ ԺՕՆԿՈՒՆ ԱՍԼԼԽԱԼԻՍ ՄՕՐԻՆԱ ՊԱԼԸԳ ԵԱՂԸ պունտան պէօյլէ, եարբշար Ինկիլիզ բինթօսու մըգտարընտա օլտուղու հալտէ, չիչէլէր իչինէ օլարագ սաթըլմագտա տը։

Պիրէր չէյրէք բինթօ օլարագ սաթըլմագտա օլանլարըն թագվիտի եարբլտըզը կէօրիւլմիշ օլտուղունտան, թօրլաթտըրըմըզ տը։

ՄԷՆԷՔԻՒՐ ՏՕՂԹԷՕՐ ՏԸ ԺՕՆԿՈՒՆ. ԱՍԼԼԽԱԼԻՍ ՄՕՐԻՆԱ ՊԱԼԸԳ ԵԱՂԸ, Պէյ օղլուտա, Մ. Գանճիկիւ Պրիթանիք նամ էճզախանէսինտէ, վէ Գալաթատա Եիւքսէք գալտըրըմտա Մ. Վէլիչ վէ գումբանեասը աթիգ մահէլլինտէ Մ. Ժ. Գոզաօ էճզախանէսինտէ, վէ իսթանպօլտա Եէնի ճամիտէ Մ. Մէզիքի վէ գումբանեասը մէրքէզ էճզա մաղազասընտա, վէ Մահմուտ բաշատա 49 նիւմէրօյու Մ. Անթոան Զօպան օղլու, վէ Եէնի-ճամի հավուլսունտա, 16 նիւմէրօյու Մ. Ժագ Այէքեան էճզախանէլէրինտէ, վէ սայիր քեաֆֆէյի միւթէպէր էճզախանէլէրտէ սաթըլմագտա տը։

Ա.ԷԼ -ՃԷՆՏ...

ԷՕԺԷՆ ՄԻԳՈՒ

Գալաթատա, Պանգ Օթթոման աշաղը դաբուսու գարշըսընտա Ն. 2տէ

AGENCE DE BANQUE ET DE CHANGE

ՀԻԶ ՊԻՐ ՇԵՑ ՂԱՑՑ ԻԹՄԷՄԷՔ ՄԱԳՍԷՏԻՑԼԷ ԲԻԱՆԳՕԵԱ. ՀԻՍՍԷՄԷՆՏ ՕԼՄԱԳ

Բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմի մէմնուն իթմէք իւզրէ, թահթը թէէմինէ ալընմըշ օլարագ, 500 միլիօն ֆրանգ սէրմաեէսի օլան Ասիրանս Ֆինանսիէր նամ շիրքէթ իլէ միւնասէպաթա կիրիշտիմ։ Մէզքիւր շիրքէթ, սէնէվի չէքիլէճէք գուրալար վասրթասրյա, հիչ տէյիլ իսկ, հէր պիլէթին ֆիեաթը օլան 100 ֆրանգրն թէէմինէ թէէմին իտէր, վէ օ հալտէ, հէր հանկը ճինս պիլէթ օլուր իսկ օլսուն, հիչ պիր ազէ զայլ իթմէզ։ Մէզքիւր բիանգօ պիլէթլէրինտէն վէճեաօտ բրօմէսլէրինտէն սաթրն ալմագ իսթէեէնլէր, սէնէվի չէքիլէճէք գուրալար վասրթասրյա, պէհէրինէ տէրհալ 100էր ֆրանգ թէէտիեէ օլունմագ իւզրէ, Բարիսին Ասիրանս Ֆինանսիէր շիրքէթի պօնօլարընտան պիր վէ եարօտ տահա զիեատէ չթասրնա հազրըմ։

Պու պօնօլար տա, պիր մըգտար Ֆրանսըզ էսհամը ումումիեէսինին պիր մահէլլէ էմանէթէն գօնուլմուշ օլմասրյա, թէէմին իտիմիշէր տիր։ Պինանէն ալէյհ մէզքիւր բիանգօ պիլէթ վէ բրօմէսլէրինտէն վագը օլաճագ ազէճէ քեաֆֆէյի զարար վէ զիեանը թէէմին իտէրիմ։ Հէր քէս, հիչ պիր շեյ զայլ իթմէեէրէք, պէնիմ բիանգօ պիլէթլէրիմ վէ բրօմէսլէրիմին իւզէրինտէ թալէյինի տէնէեէպիլիր։

Սենէտե դէօրդ դէքա էօ-բասը վէ-էլէճէէ օլան Մաճարիստան էրալեէրինին 1870 սենէսի էօ-բասը.

ՊԻՒՃԻԻՔ ԻԲՐԱՄԻԵԼԷՐ · — 200,000 ֆիօրին, 50,000 ֆիօրին, 12,000 ֆօրին
Սենէտե իւլ դէքա էօ-բասը վէ-էլէճէէ օլան Պաբ կրան դօ-էալբեաը էօ-բասը.

ՊԻՒՃԻԻՔ ԻԲՐԱՄԻՃԷԼԷՐ · — 150,000 ֆիօրին, 15,000 ֆիօրին.
Սենէտե դէօրդ դէքա էօ-բասը էէշէտե օլանճաճաք օլան Ավ-Էրէբ էսհամը.

ՊԻՒՃԻԻՔ ԻԲՐԱՄԻԵԼԷՐ · — 40,000 ֆիօրին, 20,000 ֆիօրին.

Գալաթա, քէօրբիւ եագընընտա, Հալատճեան խանընտա Ն. 5

Ա. ԱՏԼԷՐ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՕԱԼԱՐՈՒ

Բարիս, 4 յունվ.	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3 %	84 55
» » 5 %	114 75
Էսհամը Ումումիէ այլյոը	14-65
» » գարանտը	14-55
1865 Իսթիդրազը	90-
1869 »	78-
1873 »	75-
Բուսիէլի չըմէնտը. Թահվիլա.	63-50
Օսմանլը Պանգասը	913-75
Դրէտի Լիոնէ	895
Բուս ֆօնտօսու 5 % (1877	93-¼
Բուսիանըն Շարք Իսթիդրազը	59-¾
Իթալիա ֆօնտօսու	90-75
Մըսըր Իսթիդ. պիրլէչմիշ	361-25
Իսբանեա խարճէի Իսթիդրազը	29-⅞
Դամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-22
Բարիս, (Պուլվար) 4 յունվ.	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5 %	114-60
Էսհամը Ումումիէ	14-55
Լօնտրա 4 յունվ.	
Ինկիլիզ գօնսօլիտի	100-
Էսհամը Ումումիէ այլյոը	14-5/16
» » գարանտը	13-⅞
1865 Իսթիդրազը	17-
1869 »	15-¼
1871 »	71-¼
1872 (Պօնտիս Թէէզօր)	27-
1873 »	14-⅛
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիդ. բազը	85-
Օսմանլը Պանգասը	25-¾
Բուսիա իսթիդրազը 1873	85-¾
Մըսըր իսթիդրազը պիրլէչմիշ	70-⅝
» իմթիեազը (չըմէնտը.)	91-¾
Տարբա սանիէէ	70-⅞
Մըսըրըն Բօչիլտ իսթիդրազը	91-¾
1877 Մահարիսթան էսհամը	103-¾
Դամպիօ Բարիզ	–
Վիէննա, 4 յունվ.	
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիա	119-10
Բուսէլի տէմիր եօլ թահվիլաթը	29-70

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՕԱԼԱՐԸ

Էսհ. Ումմ. դեկտ. 23 ապշմ. դր.	15-25
» » դեկտ. 24 սպհ. աչ.	15-20
» » Էն եիւքսէք	15 21½
» » Էն աշաղը	15-19
» » Սաաթ 5 տէ	15-20
1863 Իսթիդ. (Մութօն) 6 % ֆ.	95-
1865 » » 6 % ֆ.	83-
1869 » (Բինար) 6 % ֆ.	77-
1872 » (Պօն տիս Թրէզօր	26-75
1873 » (Բինար) 6 % ֆ.	73-
Բուսէլի չըմէնտրֆէր	62-
Տէրբր ղուրուշ	–
Հէվալէսիզ »	–
Ագչէ ֆայիզի »	8-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6 %	8-30
Սօսիէթէ ժէն 6 %	6-15
Իսթանպոլ Պանգասը	11-30
Սօսիէթէ Օթթոման	5-10
Թրամվայ 5 %	390-
Լավրիօմ (մատէն)	154-

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 դրշտան	Ղշ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110-17
Ֆրանսըզ ալթունու	87-21
Բօլ	90- 5
Դրիմից ալթունու	51-20
Պէեազ մէճիտիյէ	107-38
Մէթալիք	2[illegible]3-
Պէշլիք	208-20
Ալթըրը	128-20
Պազը	610-
Գարպօն գայիմէսի գարիք	862-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	940-
Էն աշաղը	935-
Սաաթ 5 տէ	935-

ՍԱՀԻՊ ՂԱՋԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Կ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ